„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторком** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт годин. . . . . 3 ф. 50 н.
Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приопштено**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 13. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 26. ЈАНУАРА 1897. **ГОДИНА XXXII.**

МИЛАН У СРБИЈИ.

Бивши краљ Србије *Милан Обреновић* бавио се дуже времена код свога сина краља *Александра* у Београду.

Дошао је неочекивано, изненадно, остао је много дуже но што је ико помислити могао, осујетио је да краљица-мати *Наталија* дође о Божићу у Београд и да ту остане.

Сваки боравак бившег краља у краљевини скопчан је био са тешким последицама и жртвама, међу којима су и оне новчане, материјалне жртве које су земља и син му морали често да сносе, а које су отишле на приватне потребе бившег краља.

У својим материјалним заплетима и замршајима, често се обраћао на земљу и управнике јој захтевајући помоћи, и изазивао је у земљи јаке потресе, скокове, ударе и несреће само да би до потребних средстава дошао, а државници су често прибегавали и својевољном давању тражених средстава, само да би веће последице отклонили. Они, који су били на крми државној, морали су кришом и околишним путем да набаве огромне суме, које су бившем владару даване, а које нису никада могле и јавно обрачунане бити. Је ли то достојно једне земље, једног бившег владара?

И сада, приликом садашњег боравка Миланова у земљи, проносе се вести да неће донде да оде, док не добије суму неку, која је врло велика, — о милиунима *говоре*.

Истина, ових дана је то Милан пред једним изасланством јавно опорекао, и те вести као злобне измишљотине жигосао, — али ипак се зна, да је материјална нужда бившега српскога краља Милана дотле довела, да би га могла за једну сразмерну пензију од стране Аустрије бацити сасвим у наручја ове непријатељице српске мисли, — што би и за прилике у самој Србији и свију српских крајева па и за судбину Обреновићеве династије од најгорих последица могло бити.

И опет питамо, да ли оваки положај првог српског краља после Косова и оца сада владајућег српског краља одговара угледу и достојанству српске државе?

Не, за цело не!

Истина да су финансијалне прилике у Србији врло зле, али су државници српски ипак грешили, што до сада нису уредили ову ствар, што се нису побринули за пристојно и достојно живљење свог бившег краља и оца садашњег краља.

Када су Бразилијанци збацили са царског престола *Педра* и своју државу од царевине претворили у републику, онда је та република сама понудила бившем цару, целокупну његову царску плату, — јер су хтели и желели да њихов бивши цар и даље онако живети може, како се то њиховом некадањем цару и пристоји. Исто су чинили и Власи када су протерали свога владара *Кузу*, они су му одредили пристојну годишњу апанажу, те је у иностранству врло красно живео, и није им чинио срамоте. Па таких примера и иначе има доста у историји.

Поштеније правилније, праведније и оправданије би и у Србији било, када би се држава побринула за свог бившег краља, да се не мора потуцати од немила до недрага и долазити у разне неприлике и искушења, тиме што би му одредила према финансијској снази земље сталну годишњу апанажу.

Тада би се у напред знао и према томе државни буџет удешавати и овако би стање одговарало и угледу и достојанству краљевине, и оговарало би истини, јер се не би кришом узимало и давало, — и бивши краљ би своје прилике могао лакше срећивати, не би долазио у теснаце и неприлике и земљи би биле уштеђене многе трзавице и незгоде, које јој сада подгризају темељ и опстанак.

Не знамо шта и како се о овоме сада у Београду мисли — али држимо, да је крајње време да се ово питање отворено и озбиљно узме у претрес и решавање.

Нови Сад, 25. јануара.

Важна руска реч. — Полузванични руски лист „Nord“ *пориче вести, да је по сигнут споразум у источном питању између Аустрије, Русије и Немачке, већ тврди да су се споразумеле Русија и Француска, томе споразуму да је приступила и Немачка, али није Аустрија!*

И ово потврђује да је Аустро-Угарска усамљена у ствари својих захтева на балканском полуострову, те да јој се неће испунити похлепне жеље којима угрожава опстанак српског народа.

*

Добри знаци. Наша браћа Хрвати у Троједници почињу да признају, е су до сад према Србима били на криву путу и да је досадашња њихова љута борба против Срба само шкодила стварима и једних и других. Борби Хрвата против Срба, могли су да се радују и у тој да уживају само непријатељи и једних и других. Но најновији знаци, као да хоће да наговесте, да је дошло време, да се та борба обустави и да се браћа међу собом измире и тако измирени, заједнички да пораде у корист и за напредак оба народа. Ако је искрено мишљено, у добри час! Знаци, по којима може да се суди, да су српско-хрватске ствари на боље пошле, могу, осим на другим појавама, да се виде и из једног чланка главног органа странке права а који на једном месту овако гласи:

„Срби и Хрвати препиремо се чија је Босна, а у истини и једни и други смо у својој кући парије, средство, којим се поигравају несродни нам елементи, који преко нас и наших глава од народних тих земаља праве етапу ширењу својих интереса. Немци и Мађари деле власт о нашој дедовини, у којој док Хрват не сме да се Хрватом назове, дотле се Србин жали на споне, којима је сапето народноцркено право. Наши усрећитељи знају с нами и лавирати, те нијетеђ раздор у рођеној браћи — по признатим узорима — сада неколико месеци попуштају Хрвату, да нађ зарежи Србин, сад опет Србину, да узпламти мржња Хрватова. А од свега тога нам уз зазор и срамоту расте народна несрећа и невоља; ми у место један другому на ближе, један од другога све даље! А туђинци веселе се, како на родној груди растеравају кућане, све уз најиздашнију помоћ рођене деце. Ни вера ни име нису кадри избрисати онога, што дадоше крв и језик, и ако су три имена, која сва три једнако су света, једнако благословена, Хрват, Словенац и Србин рођена су браћа, макар шта говорили аустријски хофрати, мађарски служници и — домаћи изроди. Нога за вратом Словенаца једнако тишти Хрвата и Србина, нож наперен у прса Србинова, отвориће крв Словенца и Хрвата а вивисекција Хрвата резање је меса Словенчева и Србинова.“

ГРОФ ГОЛУХОВСКИ У БЕРЛИНУ ЗБОГ БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКОГ ПИТАЊА.

Један од најугледнијих талијанских листова „Il Piccolo Della Serra“, који излази у Трсту, донео је под горњим насловом датиран из Будим-Пеште овај занимљив и значајни чланак:

Окупиране покрајине — Босна и Херцеговина — које гроф Андраши сматраше као накнаду Аустро-Угарској за изгубљену Венецију, задају аустро-угарској дипломацији велике бриге. Питање босанско-херцеговачко постало је сада европско питање, — ништа мање важно као за време Берлинскога Конгреса, те је готово ово питање натерало грофа Голуховскога да иде у Берлин.

Добро обавештени кругови тврде да се он бавио на обалама Спреве у првом реду ради питања о Босни и Херцеговини и онога о Египту, која у свези стоје. Што се тиче првога ишао је он у Берлин, да се извести о главнијим стварима: прво, какав би положај заузела Немачка гледе босан.-херцегов. питања, кад би која од велевласти изнела на тапет ово питање; а друго, држи ли немачки кабинет, да немачко-аустријски савез осигурава Аустро-Угарској посед окупираних земаља.

Стање ствари у Босни сасвим се наиме изменило од када је кнез Никола, „једини пријатељ“ цара Александра III, враћајући се са крунисања цара Николе II., изјавио свечано у Београду јединство свих Срба на Балкану.

Из Беча прате са живом зебњом и најмање догађаје на Балкану, те није без важности да су испражњене све трђавице (Blockhäuser?) на

ПОДЛИСТАК

ИЗ СЛИКА БЕЗ ОКВИРА.

По причи једне руске гувернанте Габријеле Прајзове.

С ческог превела Даринка Калићева.

Најмлађа од Абрамових 16 годишња Варја, која је носила још окраће сукњице, дотрчи у чељадску собу. Стари слуга Васа хтео је баш да легне на сламњачу и да се мало одмори, а она стаде на врати викати и трести својим пуначким црнпурастим раменима. „Васо! брзо скочи! упрегни нам оба ждребета Сивку и Миланчика, да се весело провозамо! Само један пар упрегни. Тако је наредио г. Нигилски чујеш ли?“

Ал Васа је још једнако стајао код сламњаче, као да није добро разумео или баш као да се узјогунио. „Ждребад“ одазвао се, баш као да се потсмева „а ко хоће да се на њима воза?“

„Он — господин Нигилски и нас троје, ја, Зита и Евжен“.

„Но но“, тресао је главом стари Васка, а дал је дозволила Матушка, госпођа?“

„Чула је то, па није ништа казала“. Варји се узбуђено тресле пуне уснице. „А нашто ти још питаш?“

„Мене ради! Манувши руком Васка је у духу мислио: Марим ја, само ви слушајте тог Нигилисту!“ Тако је запамтио име Нигилског. „Тај ће вас довести дотле, док вас ђаво не однесе.“

У вратима за Варјом појавиле се две младе мушке главе. Беше то син спахиницин Евжен ђак на универзитету и његов од њега мало старији гост, Борис Нигилски.

На спахилуку удове Марије Феодоровне Аврамове много се говори о том човеку. Евжен је довео собом свог обожаваног пријатеља из Петрограда, који је био реконвалесцент, и требао баш тако чистог свежег горског ваздуха. Евжен је још напред у својим писмима наговестио, да је то необично женијалан младић, који својим архитекским плановима буди чуђење и сензацију.

Евжен је скоро сваке факације довео по каквог пријатеља из Петрограда, али то беху обично сироти ђаци, скромног и благодарног изгледа, који су и Васково срце испунили сажаљењем и то тако, да ни за цео свет не би од таког ђака примио напојницу. „Само задржи за себе!“ рекао би, ја не требам, — баш за цело не требам!“ А осмејком и звуком свога гласа дао му је своје пријатељство познати.

Али како виде први пут Нигилског, довезавши га са жељезнице, беше друкчији. Скоро с главом виши од Евжена, добро рањен — само мало блед, — фино обучен, преко руке огртач са свиленом поставом. Евжен донео један ручни сандук а он три! Главу високо, поглед високо, на поздрав и не захваљује, а немогавши одма отворити врата од каруца тако је јако трго за браву, да су коњи уплашено подскочили.

То се одма Васки учинило, да је у кућу неко зло довео. С тог првог утицаја, па за свих пет недеља од кад је овде, Васко баш ни мало није попустио. Бојао се Нигилског па за то увек кад би стајао близу њега, саго би главу и жмирао очима. — Па како је умео наређивати и заповедати! Евжена је себи подчинио, сестру Зину је мамио, па и саму спахиницу је тако овладао, да је због његове подругљиве примедбе, манула јавне вечерње свакидашње молитве. А сад заповеди да се упрегну трогодишња ждребад, која би требала да се чувају.

С таким мислима, журио се да изврши заповест. —

„Иди па се обуци Варјо, ми смо већ спремљени, а и Зина ће одмах бити готова“. Рече Евжен сестри, кад је ова отрчала, оде за кочијашем викајући, „Дал си већ пробао ждребад презати? Васо?

„Пробао сам, ал баш само пробе ради, само на лако, а ја сам увек трчао поред њих“.

„А данас ће мо их озбиљно упрегнути“, озвао се Нигилски „а као пратиоца добиће само узду и бич“.

Насмејао се својом обичном уздржљивошћу — Васку се увек чинило као да се подсмева — држећи руке у џепу сомоцког капута дошао је до врата коњушаре, где је Евжен помагао упрезати.

Преко пута на прозору двокатне куће стајала је спаиница Марија Феодоровна и викала пријатним и милим гласом.

„Душице драги, само добро пазите с том ждребади“.

„Она је сваког звала драга душо“, децу управитеља, васпитатељку, па и кочијаш Васка је био њена драга душа. Нигилски јој се смешећи поклонио. „Јесу ли госпођице већ готове?“ запита.

„Одма ће дотрчати доле.“ Манула је руком спахиница, а зар не желите собом повести и г. васпитатељку? па и она се радо вози. —

„Имамо баш само четир места, два напред два остраг, узећемо мала кола“.

„Та младеж, та младеж — само неугодност љуби! А зашто ниси Варушко узела другу блузу? И онако си опаљена као Циганка.“

„Е све једно, дал сам мало више или мање опаљена, Циганком ћу већ остати.“ Одговори Варја гледајући свој шешир, који је у руци држала. Изгледао јој је врло гадан у сравњењу са шеширом своје старије сестре.

„Она је налик на оца, тако здраво црномањаста,“ разјашњавала је спахиница Нигилском.

Варја задувана румена, стаде пред Бориса погледавши му плахо у очи, запита га тихо и важно: „Шта вам се боље допада Борисе Петровићу, светла коса и бело лице? као што има наша Зина, или тако као што сам ја?“

„Обе ми се допадате“ одговори јој Нигилски озбиљно без осмејка, дигнувши своје танке као пером уписане обрве. Он сам беше бледог чистог лица, племенитих црта, угасите косе и плавих очију, изгледао је као сликарски тип невиних јунака неке идиле; само што му око беше сувише смело, а под пуним уснама беше неки уочан израз као из камена истесан. „Ви ме нисте разумели Борисе Петровићу“ стишавала је Варја поново свој глас.

„Ја хоћу да знам истину, која вам се од нас две боље допада?“ — за то не смете лалагати! Знате — шапутала је погледавши на крај своје ципелице, с којом је у песку ископала малу јамицу — „ја добро знам, да се сваком само Зина допада.

Нигилски је ладним погледом измери, на њеним голим скоро ко у мушкарца не лепим рукама, које беху уже у рамену него у лакту, с мршавим чланцима, приметио је, неко дрхтање! и усне су јој дрхтале. Кад јој и опет не одговори, диже главу, а њене велике тамне очи погледале су га са одношћу.

Борис се као стрела окрете прозору, на ком је спахиница стајала, ал њо тамо више не беше. Те је мислио шта да Варји одговори,

границе Црне Горе, саграђене у одаљености од 3—4 клм. са огромним трошковима, јер се држи, како ствари данас стоје, да их не би било могуће држати и снабдевати са храном, ако дође до каквога замршаја. Русија пак, некадашњи заклети непријатељ Турске, постаде сада свемоћном у Цариграду, те и исти мухамеданци у Босни и Херцеговини називљу руског цара својим заштитником (protettore).

Влада босанска управља окупираним земљама и као назад 150 година, т. ј. бирократичко-војнички, — што је присилило 150.000 Срба да се иселе из Баната у Русију. Може се рећи да је кнез Горчаков био добар пророк кад је казао: „окупација Босне и Херцеговине ископаће гроб аустријској политици на истоку“, — бољи и пророк и познавалац политичких одношаја на Балкану него гроф Андраши, које га прозваше Occupations-Minister, који је мислио да би попут принца Еугена 694. ове две покрајине могао освојити са ескадроном хусара и војничком музиком.

С почетка чињаше се да је врло лак посао управљати Босном и Херцеговином. Особито пак док бијаху у свађи Срби Православни и Мухамеданци, — први, јаки бројем, радиношћу и интелигенцијом, други пак материјално снажни, који су се с прва горе мрзили него за време Турака. Ова свађа ломила је снагу незадовољних духова.

Но до јесени 1895. ствари су се знатно промениле!

Босански мухамеданци, кад су пали у летаргију, пођоше јако у сусрет својој економској пропасти, — поред свих ласкања, милости и обзира са стране владиних органа.

Кад су се усљед тога отрезнили и отресли млитавости, а особито после цариградских догађаја, почеше и они дизати главу попут браће им православне, којима је забрањиван и најслабији израз народних мисли: чак и издавање периодичнога листа за децу па и назив српскога имена.

Октобра 1895. увидеше мухамеданци да неће ништа постићи, селећи се у Цариград и чекајући скрштених руку промену. Они се сложише и послаше депутацију од 12 првих бегова у Беч, који беху примљени у аудијенцију тек после 6 седмица, и то једно ради тога, јер су ови били одлучили не отићи пре из Беча, него што предаду своје тужбе владару. Они, истина, постигоше ову своју циљ, али само формално, јер тужбе осташе без успеха.. Иза тога увиђеше они да им је најбоље сложити се са Православнима. Од тада а нарочито после успеха руске дипломације на Босфору, они посташе русофили исто тако као и православна им браћа, тако да су на пример у Градачцу хтели држати у својој читаоници лист руско турски; али власт им то забрани.

С тога се налази сада управа окупираних земаља у тешком положају; истина и она ради услед тога опрезније, али ситуација није као што бијаше пре!

У децембру 1896. окренуше се пак околности сасма на горе; јер прете опасности и са стране, а и дипломатске размирице настају све то теже. Нарочито се мора истаћи да је прошлога децембра из Босне и Херцеговине отишла депутација у Беч од 14 првих српских православних општина, састављена од 33 члана, да се на највишем месту тужи; али ова не би примљена у аудијенцију! Него би упућена министру Калају, али чланови изјавише да немају с њиме ништа расправљати! Тада би дозвољена аудијенција Мостарцима, а да је нису ни тражили, али они изјавише се солидарни с осталима, захвалише се на особитој милости. Сутра дан оде депутација корпоративно у дворску канцеларију и предаде меморандум, пун жалба ради црквено-политичких и српско народних ствари, на по се и ради српско-народних школа.

У Бечу нађоше се сад у неприлици и у забуни ради изненадногa доласка депутације а још више ради њезина одлучна држања.

Депутација називље владу аустр. угарску у меморандуму „заштитником“, коме би поверена управа Босне 1878., позива се на берлински уговор и на уговор међу Аустријом и Турском год. 1879. о управи окупираних земаља. Све ово написаше и потписаше људи, који врло добро знаду, да у Босни постоји још увек особити полицајни систем.

Шта се затим збило? Пре свега влада босанска доби строги укор, што се дала надмудрити од Срба, затим зашто је дала пасоше за пут. Мало иза тога би позван у Беч шеф босанске полиције Черни, који је своју каријеру отпочео у Босни као подчасник на војничкој пошти у Сарајеву.

Као што обично бива да босанска полиција види свугде сенку Русије, тако поче и у босанској депутацији тражити „руске прсте“, Никакво дакле чудо што су долазак депутације у Беч довели у свезу са босанским *путовањима руског конзула у Сарајеву* Игелстрома, који беше десна рука гласовитога руског посланика Хитрова у Букурешту. Тако протумачише одважност и корак депутације босанске!

Каеније се још сазнаде да се *руски посланик у Бечу*, гроф Капнист, особито занимао за жеље и тужбе депутације; и још се од стране добро обавештене тврди да је он изјавио: *ако меморандум остане без успеха, да ће Русија као наравна заштитница Православних на Балкану, узети своме срцу судбину православних Срба у Босни и Херцеговини.*

Ова изјава учини страшан утисак у Бечу, те све доведоше у свезу с оним, што се ове јесени говорило, — бива да је руска дипломација знала задобити Султана да своја права на Босну и Херцеговину пренесе на Србију и Црну Гору. Овом приликом сетише се боље такођер и речи цара Александра III., што их је казао српском регенту Ристићу и министру председнику Николи Пашићу, приликом путовања у Петроград са садашњим српским краљем, онда малољетним. „То вас могу уверити, рече цар, да Аустрија неће никад анектирати Босну и Херцеговину!“ Није се заборавило ни венчање, које је здружило две владајуће куће: Италију и Црну Гору, ни речи које је том приликом изрекао краљ Хумберто сенату, те се уочи фаталност положаја и домашај доласка депутације. Како од прошле јесени јавна штампа мање кади министру Калају, и то баш по налогу грофа Голуховског, те у Бечу све мање верују његову цртању и оптимизму, то по вишој наредби би меморандум послат без оклевања босанској влади с наредбом, да има одма о њем послати реферат у Беч!

Одмах иза тога би позват у Беч шеф босанске владе и војнички заповједник барон Апел, те се могло и из новина сазнати: да је одржана седница свих оних министара, који су по уставу одговорни за судбину окупираних земаља, и то оба министра председника и три заједничка министра — а баш пре него што је Голуховски отишао у Берлин.

Но беше позван на посланство руско у Беч и консул руски Игелстрем; — да ли да он даде извештај, или зашто друго, то се не зна. Нама ништа није познато о вођењима у Бечу и Берлину; али се добро види одсјев на обалама Босне . . .

И на ову промену не може се гледати без питања: шта ће доћи иза тога? Овим је опет отпочето босанско питање. Сада ће се видети, да ли је Голуховски донео каква одговора из Берлина ради босанскога питања; да ли су му казали, да је босанско питање важно и за Немачку и да ће Немачка чинити нужне кораке; или су му одговорили, да цела Босна не вреди колико живот гранатира померанског. Ко зна да одговор не ће доћи и пре него што се мисли.

Политичке новости.

Угарска. У седници угарског земаљског сабора од прошлог четвртка, поднео је министар финансије Л. *Лукач* законски предлог о измени XII. зак чл. од 1868. који говори о *лутрији* Министар финансије намерава, да већ од 1. августа ове године укине малу а уведе класну лутрију. Ову министрову одлуку поздравио је сабор живим одобравањем. За тим се прешло на дебату о прорачуну министра *унутрашњих* послова и то о позоришту. Први је говорио гроф Евген *Зичи*, који у свом говору вели, да је будимпештанско садашње народно (разуми: мађарско) позориште мало и незгодно за веће приказе а и иначе и предлаже, да се влада упути да ова промисли о томе, како би се веће позориште назидало, које би одговарало жељама образоване публике, па онда да поднесе сабору извештај о тим својим студијама. За тим је говорио *Феньвеши*, који тражи, да влада узме у своје руке позориште у *Клужу*, које служи као школа за глумце, који се тамо спремају за будимпештанско позориште. Радује се, што је влада удвостручила субвенцију за провинцијална позоришта и у главном слаже се са својим предговорником грофом *Зичијем*. После тога је говорио министар унутрашњих послова *Перцел*, који је мишљења, да би позоришта ваљало да остану под старањем његовога ресорта, до год се не установи ново министарство за лепе вештине. Узимање у своје руке позоришта у Клужу, само је питање новчано, а што се тиче уређења односа провинцијалних позоришта, које тражи *Феньвеши*, министар се нада, да ће влада у томе већ године, што долази, моћи да поднесе своје предлоге сабору. Што се тиче зидања новог народног (мађарског) позоришта у Будимпешти, та ствар је већ у току, али искључена је могућност, да се нова зграда на темељу старе зграде зида. У погледу орфеума, шантана итд. министар вели, да ће се полиција већ старати, да се прикази ових ограниче. Најзад препоручује ставку на усвојење. Пошто се поједини говорници задовољише министровим одговором, ставке су усвојене. — Код ставке о „санитету“ говорили су др. Пап, Тали и Бернади и у том је дебата прекинута, јер је министар-председник барон Банфи, одговарао на Кошутову интерпелацију у ствари путовања руског министра спољашњих послова грофа Муравјова. Кажу, да је Банфи омаловажавајући интерпилацију одговарао, на чега се љутила крајња левица, али Кошут је ипак Банфијев говор узео на знање. Банфи је пак у главном одговорио ово: Он не може мериторно одговорити на питања интерпеланта, који је далеко заишао са тим својим питањима; парламентарно расправљање једне политичке акције (питање о уређењу реформа у Турској), која је још у току, није се нигде практиковало, те с тога сматра интерпелацију за неопортуну (порицање лево); министарство спољашњих послова није чекало на интерпелацију, па да се тек онда својски позабави са догађајима у Турској, али ни угарски нити икоји други парламенат ни су компетентни форуми, да одлучују у томе, да ли ће се у Турској увести устав или не и какав би овај имао да буде; интерпелант је поводом пута руског министра спољашњих послова, створио нову велику политичку акцију и он је мишљења, да је тиме интерпелант погрешио, јер лако може да дође до крива схваћања, кад политичку ситуацију пресуђује са гледишта случајне какве појаве; не даје важности интерпелацији и изјављује, да је *аустро-угарско министарство спољашњих послова, потпуно свесно своје дужности* и да ће *вазда настојати*, да се у *сваком случају* сачувају *интереси монархије*, а тиме уједно и *интереси европског мира;* чини му се међутим, да ти *интереси* путовањем грофа Муравјова ни у ком погледу нису загрожени, шта више он се *нада*, да ће *састанак* тог руског државника са управницима *немачке државе*, која је с нами у тесној вези, само од повољна утецаја бити на *добре односе*, који постоје међу Русијом и тројним савезом, па тиме и на добре односе према *аустро-угарској монархији;* моли најзад,

---

ал ништа му се није чинило умесно тако, да је и сам у неприлици сав почрвенио.

„Заљубљена?“ питао је у мислима сам себе: „Моја позната срећа у женскиња!“ И као да је још једнако осећао њен поглед на својој души, рекао би јој: „И ви имате нешто што је красно, а то су ваше очи, Варјо!“

Опет ућуташе. —

Нигилском се учинило, да никад није тако смешан и глуп изгледао; не бил ту непријатну ситуацију променуо, викнуо је нешто Евжену. У том се укаже доле код излаза Зина. Јесте, беше то Зина, у белом руву са плавим појасом и шеширом a la Pancella, тако јасна и светла, да би се и онај заблудео путник морао за њом окренути.

„Зар још није упрегнуто? запита својим пријатним гласом?

„Дал да одем да им помогнем?“ одговори Нигилски гледајући њен витак стас, и нехотице склони главу.

„Оставите нека се сад још брине Васка, ал после кад пођемо, неће нам се с тим плашљивим ждребалма ништа десити, кад ви устерате коње?

„Дал се бојите?“

„Не бојим“ рече Зина одлучно.

За мало час поседаше најпре се договорише да обе младе даме седну остраг, а Евжен са Борисем на горње седиште (бок.)

Ал на једанпут скочи Варја напред и ма да су јој сви преговарали не хтеде се ни мићи. „Гено, видећеш, све на свету ћу ти учинити, само ако ме сад пустиш на твоје место!“

„То је терет! узданула је Зина, ал боље је манте, јер каква је она, ни с места се макнула не би.“

Кад је Нигилски ошируо коње, а ови се доста минно пустише у кас, обрати се Варји својим особитим осмејком и запита је: „Јесте л сад срећни?“

Није му одговорила. Гледала је тужно у даљину као да је тамо тражила да види нешто дивно лепо —

* * *

Кад младеж оде, читала је васпитатељка Марији Федоровној неки француски роман. Ал како је то био тек почетак, у ком је аутор описивао неку усамљену улицу пуну сиротиње, није то спахиницу тако занимало, с тога задрема. Гувернанта опазивши да је госпођа задремала. престаде читати, и на страну остави књигу, узе из џепа неки вез, те се стаде сама с њиме забављати. Тек кад је у собу ушао млади слуга, те стаде ципелама шкрипати трже се Марија Феодоровна. —

„Тако ми се некако очи склапају од те врућине“ изговарала се „а шта ћеш Петрушко?“ питала је љубазно малог слугу.

„Господин управитељ моли за мало разговора, ако је можно између 4 ока.“

„Ах мој боже! какве ће опет непријатности бити?“ Узданула је спахиница из дубине душе, и манула руком на васпитатељку неби л отишла. Њене сане очи непријатно се ширише, јер управитељ добара, носио је увек само немиле ствари и нове бриге. Њежна мисао Марије Феодоровне патила је увек под бременом прозаичних ствари. — Није имала ни оца ни мајке, али како беше врло богата, удала се за мужа истина сиротог ал зато љубљеног, који је био у свачем тако њежан да је штедио сваке бриге и непријатности.

Марија Феодоровна знала је новац само онда, кад је што куповала или милостињу делила. Ал највише милости уделило је срце материнско сину Евжену, који је знао добро да живи у главној вароши.

На врата уђе уредник Бадников, човек средњег века, снажна ал већ врло погнута стаса. Бадников је пољуби у руку и погледа је својим сивим хитрим очима. „Госпођо и мајко,“ опростите, молио је: „да вас узнемирујем, ал врло је важна ствар.“

„Одма сам се сетила, драга душо, да ће то опет бити нека брига“ одговори спахиница, за тим се сети, те љубазно запита: „Јесу л код вас на дому сви здрави?“

„Хвала богу, хвала богу.“ „Дошао сам госпођо и мајко због врло важне ствари.“

„Седите . . . Валда опет имам какву штету?“ Питала је Марија Феодоровна узбуђеним гласом, ма да баш није врло много о том бригу водила.

Будников не хтеде сести, те одговори жалосно и тихо.

„Не никако није се никаква несрећа догодила,“ а ја гледам само све добро да урадим. Али рачун ми не изгледа као што би требао. Опет ћемо морати неку своту узајмити.

„Сад кад је жетва пред врати? Зар се ни неколико дана не може чекати?“ чудила се спахиница нестрпељиво.

„Не може, матушко (мајко) бога ми не може. Највећа неприлика; само погледајте у рачуне — Ви сте бар мудра госпођа.“

„То је тешко“ уздрхтала се нервозно Марија Феодоровна.

„А колико треба? — и где да се узајми?“

„Покушајмо у банци — али сигурније би било узајмити од приватног. Имамо већ велике интабулације, а банка чини тешкоће.“

„Моја драга душо, мени су те околности врло тешке, страшно тешке“, напипала је дрхћућом руком своју џепницу и брисала тихо ронеће сузе. „Никад нисам ни сањала па ћу таких тешкоћа допасти, покојни мој муж Павле Николајевић никад ме није на то преправљао — увек би рекао: још мало па ћемо банку исплатити! Ону која је још од мојих родитеља заостала . . . . . А видите, Бог ми га узе, а ја остаде са троје деце.“

„Нека вас Бог утеши, мајко, нек вас подржи деци и нама свима. Дођоше на вас зле године, наш народ је гладан а рђав као нигде на свету — а породичне потребе су све веће.

„И ја, ваш понизни слуга не могу више тако изићи на крај, деца су свему крива — деца!“

„Ја већ не могу да дочекам, да се свега тога лишим. Евжен ће сад остати код куће.“

„Наравно, Евжен Павловић. Леп је, при снази је — могао би се богато оженити.“

„Ја би се задовољила неким годишњим приходом, те би се одселила у варош. А овамо би дошла само у лето.“

„Све ће Бог дати, те ће те и то дочекати.“

„Дакле гледајте па опет негди узајмите, ал то нек вам је последњи пут, мене то грозно дира. Само пред Евженом и децом ништа не говорите. Нећу да им кварим појезију младости.“

„Разумем госпођо мајко, разумем, видите да сам чекао на тренут кад сте сами.“

„А и мене молим вас, поштедите, где год можете.“ Видите, здравље ми није баш најбоље, врло сам нервозна! Узданувши, показала му је своје њежне, дрхћуће руке.

Бадников им се дотакне устма, и шапућући још неке жеље, поклони се те лаганим кораком оде. .

Тек за врати се исправи те зажмири својим хитрим очима. —

(Наставиће се.)

да му се одговор узме на знање. Кошут изјави за тим, да он узима одговор на знање, јер и ако је министар-председник рекао, да није вредно забавити се са интерпелацијом, он је ипак на њу одговорио. Што се озбиљности интерпелације тиче, говорник је потпуно уверен, да је то врло озбиљна ствар и да нас се врло тиче, кад руски канцелар по заповести свог цара, иде у походу поглавару друге државе. Што се тиче права на то, да се угарски парламенат занима са приликама у Турској, говорник је мишљења, да не треба мешати се у ствари друге државе, али кад је данас, вели, сва Европа, противног мишљења у погледу Турске, онда и угарски парламенат има права, да припази, да слободоумне идеје продру у Турској. (Одобравање на левици). За тим је одговор узет на знање.

*

Србија. Како јављају београдски листови, у многим општинама у Србији изабрани су све сами радикали за опћинске старешине. Види се, да сад изборе не обављају жандарски бајонети, већ слободна воља народа.

*

Далмација. Народно-владина странка изабрала је нарочити одбор за изборе у Далмацији, и тај ће одбор да се упусти сад у преговоре са хрватским правашима и са Србима.

*

Турска. Немири и крвопролића на *Криту* никако да престану. Хришћани се непрестано оружају и спремају за крваве догађаје, који лако могу да наступе. Шта ће све из овог метежа по Турској држави да се излеже до послетка сам Бог ће да зна. Посланици великих сила су довршили своја саветовања и послали су резултате ових сваки својој влади на проучење. Кад ове проуче те резултате, онда ће се заједнички склопити план за реформе и најзад, кад буде све свршено, онда ће се поднети султану, да реформе спроведе. Ако их овај не усхте на леп начин спровести, преузеће се, веле, присилне мере. Лако је могуће међу тим да ће султан пристати и *хтети* да реформе спроведе, али да ли ће их уједно и *моћи*, да спроведе, то је велико питање будућности. Свакако на крају крајева овог страховитог стања у Турској, може лако да дође до густа.

Автономне вести.

Патронат монашке школе у манастиру Хопову држао је у Карловцима 2. јануара 1897. год. своју редовну седницу. По „С. С." решени су они предмети: Пошто је оверовљен записник седнице патронатске од 31. авг. 1886. г. узео је патронат на знање извештај управе монашке школе о постављању Милете Јакшића за наставника у монашкој школи и решио је, да му се изда декрет. — Узео је на повољно знање: „Рачун сврху прихода и расхода монашке школе у манастиру Хопову за време од 1893.—1896 г." што га је патронату поднела Њ. Светост Преузвишени г. Патријарх српски. — Одбио је молбу управе манастира К. у којој иста моли, да јој се опрости прирез за монашку школу за г. 1896. — Решио је да се позову управе манастира, које дугују прирез монашке школе, да свој дуг чим пре изравнају. — Решио је да се издаду архидијецезалном ревизору на преглед рачуни монашке школе за г. 1896., што их је патронату поднела управа монашке школе. Установио је прорачун монашке школе за г. 1897. по предлогу управе монашке школе. — Решио је, да се позове управа манастирске штампарије да своје рачуне подноси на преглед патронату монашке школе. — Узео је на повољно знање постављање впреч. г. Анатолија Јанковића, архимандрита ковиљског за члана патроната на место, упражњено иступом из заједнице ове митрополије, члана патроната Мирона Ђорђевић, игумана Бођанског. Решио је неке предмете од мање важности.

Вести из места и са стране.

Умре Вук Ст. Караџић дне 26. јануара (7. фебруара) 1864. године у Бечу, у Трауновој кући, у Мароканској-улици, на Ландштрасима. Тридесет и три године је ето данас. Била је баш Недеља, као и сад. Пре подне тога дана још је радио за столом својим са писарем Д. *Тиролом* За тим је по савету лечникову, по ручку прилегао и — око четири сата пред вече умро. О јесени пред-отим, год. 1863. на Митровдан приредила му је српска омладина великошколска у Бечу *педесетогодишње славље књижевна му рада* од год. 1813. до 1863.). То је била прва у нас прослава педесетогодишња и старина се том захвалном признању омладинском врло обрадовао, како му те јесени смањише мировину у Београду, ишао је сам тога ради кнезу Михајилу. Из Београда повери му кнез Михајило посланство неко те отуд отиде на Цетиње. Успут назебе и оболо; те кучаше после до смрти своје. Умре с ногу болујући — изненада, ма да је 77. годину живота свога намирио био Док је кнез Михајило из Београда наредио, како да се Вук сахрани — протече три дана. Њ. В. наш цар и краљ поможе у невољи породици Вуковој — посла 1000 фор., те се могаде погреб приредити свечан. Сахрањен је у Ст.-Марксову гробљу тек за време; јер се надаху, да ће Вука пренети, чим мог буде, у Србију. Ма, ето прође и 33 године; и тек сад ће омладина да испуни аманет нам српски. Вук је желео да га сахране у пољу, пред Лозницом, на његову добру, које му је поклонио био кнез Милош. Покојни министар *Јова Бошковић*, намераваше да пренесе кости Вукове и сахрани их с леве стране пред саборном црквом у Београду а Доситијеве с десне, мало ближе к цркви. Сад ено неко предложи: да то буде у парку на Калимегдану. Ми смо били и некад, па и сад: да се кости Вукове и Доситијеве положе у цркви саборној београдској — до гроба кнез-Милоша и кнез-Михајила.

Народни збор у Вршцу. У прошлу недељу одржана је у Вршцу конференција на којој је било до 70 најодабранијих грађана из свију редова тамошњег српског становништва. На конференцији је решено да се данас у недељу после подне одржи у гостионици „Код вароши Париза" велики народни збор, који ће да заузме становиште према најновијим догађајима у српској црквеној општини вршачкој.

Епархијска скупштина. „Сриство" јавља да је епар. административни одбор у Вршцу решио је својој седници од 21. јануара о. г. да се у што краћем времену сазове епархијска скупштина.

Утекао хајдук. Хајдук *Бркић* који је био затворен у Чачку у Србији, утекао је, а са њиме нестало и два жандара за које се држи да су с њиме утекли. Наређена је за њима потера од 50 жандара. Мисли се да су неки напредњаци ишли на руку Бркићу да утекне да не прокаже све смицалице које су напредњаци ковали против Ранка Тајсића. Истина да Бркић може то и после учинити али се држи да ће се напредњаци постарати да „мртва уста не говоре".

Сликар Верешчагин налази се већ од дужег времена у Берлину, где је приредио изложбу својих новијих слика.

Пловидба између Панчева Земуна и Београда. Локална лађа између Панчева, Земуна и Београда поново је отпочела пловидбу.

Пролеће на југу. На јадранском приморју влада право пролетње време. У пољу цвета разно биље и жбунови, а у виноградима су отпочети у велико послови.

Велики снег. Јављају да је у Црној Гори ових дана нападао јако снег. Саобраћај од Цетиња до Котора прекинут је с тога.

Сликар Мункачи оболео. Јављају из Бона да је сликар *Мункачи* пренесен из Гадесберга у приватну клинику за умоболне у Бону.

Особити тестамент. Један француски грађанин оставио је овакав тестамент: Своју оставину од 600 ливра подељујем на 5 делова и наређујем, да се сваки 100 година један део употреби на ове циљи: после 100 година износиће први део с каматама на камате 13.000 ливара, том свотом да се исуши мочара у моме завичају; после 200 година други ће део износити 1,700.000, из ове своте нека се распису 80 награда за научењачка дела. После 300 година износиће трећи део 220 милијуна; том свотом да се у Француској подигне сто народних заложишта, у којима ће свако добити зајма без камате, осим тога да се подигне 12 музеја и 12 библиотека са приходом од 10.000 ливара. После 400 година износиће четврти део 30 хиљада милијуна, из које своте да се подигне 100 нових вароши, свака са 150.000 душа. После 500 година износиће пети део 3900 хиљада милијуна; том свотом да се исплате државни дугови Француске и Енглеске. Заиста велика фантазија!

Забрањен наслов „докторанд". Аустријски министар наставе је, како јављају забранио свима свеучилишним ђацима па чак и ригорозантима називати се „докторандима".

Цар Менелик именовао је за свог лечника дра *Роденишова* који је био у Абисинији са руским друштвом црвенога крста. Друштво ово отвара у Петрограду изложбу санитарних и етнографских предмета које је донело собом из Абисиније.

Биљка што натерује на смех. У Арапској пронађена је чудновата биљка. Кад се њен плод поједе расположи човека да се смеје, да игра и да скаче. Кад деловање њено престано, човек заспи и не буди се неки час, а кад се пробуди не сећа се ни мало у каквом је расположењу био.

Кратке вести. Због ђачких немира који се појавили на универзитетима у Болоњи, Риму и Напуљу, предавања су прекинута. — У Стојном Београду убила се два војника што се с њима сурово поступало. — Пештанска полиција ухватила је недавно за један дан 19 лопова и 14 јатака. Красота од вароши! — Над Генизаретским језером у Палестини провалио се облак и у граду Тиверији начинио велику штету. До 70 кућа је порушено, а што је остало није за употребу. — Река Рајна услед киша јако је нарасла. — Суд је изрекао да је разведен брак између књаза *Шиме* и његове жене. — Варошки саветник Гринфелд у С. Ујхељу одузео је себи живот, што је морао да исплати неких 800 меница, које је за друге потписао. — За кнегињу Шиме јављају из Ђенове да ће с примашем отпутовати у Јапан. Једног позоришног управитеља у Паризу опуномоћила је да њене љубавне доживљаје обради за позорницу. — У републици Гватемали у Америци букнула је буна. — Пољски сликар *Ајбукијевић* пао је под стечај. — На железничкој станици у Едицу у Доњој Аустрији, турио је брат брата из кола, да је овај пао под точкове који су га измрвили. — Унијатски бискуп *Дрохобецки* хоће да оснује у Крижевци интернат за унијатске девојке. —

Трговина.

Нови Сад, 25. јан. Пшеница прве каквоће 7 фор. 90 нов. Пшеница средња 7 фор. 50—70 нов. Пшеница лакша роба 7 фор. 20—30 новч. Наполица 6 ф. 60—80 Јечам 3 ф. 80—4 ф. до ф. — н. Зоб 5 ф. 50—60 н. Кукуруз у зрну 3 ф. 10—— н. Маст 56 фор. Сланина сува 56 ф., дебела паљена 56 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки .	45—46 н.
„ средњи . . .	42—43 н.
„ лаки	40—— н.

Све од 1 килограма.

Теоци .	28—32 н. по клгр.
Јагњци	——— ф. по пару.
Овци . .	7—12 ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

24. јануара било је	0·79 мет.
25. јануара било је	1.— мет.

*

Будимпешта, 4. фебруара по рим (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и Сина).

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 2362 комада, и то: 1275 ком. мађарски волова, 549 ком. мађарских крава; 261 к. српских волова; 15 ком. српских крава, 77 бикова; 92 ком. бивола; 93 комада теглећих волова. Накнадног догона није било.

Цене су биле следеће:

Дебели волови, добре каквоће, клани 27—30 фор. мет. цен., живе тежине — фор. по мет. цен. Волови са паше 25—26½ фор. мет. цен. Сеоски волови 20—24 фор. мет. ц. Српски волови 18—27— ф. мет. ц. Српски волови ——— ф. мет. ц. Краве клане 19—28 фор., живе тежине 30 фор. по мет. ц. Бикови клани 22—28 фр., живе тежине 30 фор. по м. ц. Биволи 16—20 ф. по м.ц. живе теж. —.— ф.

Овци. Вашар од 3. фебруара п. рим. Догон 1667 ком. оваца.

Шкопци су продавани по 19—22 фор. пар. овце јагњенице 18—19— ф. пар.

Најновије вести.

Отпутовао. Као што јављају Београдске Новине, бивши краљ Милан је отпутовао из Београда, јуче, у суботу, мњевитим возом у *Беч*, одакле ће да иде на југ, да неко време проведе у јадранскоме приморју.

Симић у Бечу. Српски министар-председник Ђорђе *Симић*, путује у уторак у Беч, ради предаје опозивнога писма аустријском цару.

Ревизија устава. Из *Београда* јављају, да ће се *ревизија устава* предузети по повратку краља Александра из *Софије* и биће предложена крајем фебруара одбору, који ће се склопити из угледних правника и вођа страначких.

Немири у Турској. Са острва Крита стижу све страшнији гласови. *Канеа* је већ сва на ратној нози и бије се из пушака. Бој су, по вестима, почели Турци. Број погинулих је непознат, али се мисли, да је велик. Многе зграде су у пламену. По другим вестима, да су *Турци* у једном селу *поклали и потукли преко 1500 душа*. Ова вест још није потврђена.

Фор у Петрограду и Копенхагена. Из *Копенхагена* јављају, да ће француски председник републике *Фор* у половини априла походити петроградски царски двор и владалачки двор у Копенхагену.

Одговори уредништва.

А. П. Иванда. „Дело" излази у Београду у месечним свескама. Претплата је 10 фор. годишње и шаље се уреднику Стојану М. Протићу.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Дали смо у штампу и за кратко време биће готов

ПРЕВИШЊИ КРАЉ. РЕСКРИПТ

СА НАЈВАЖНИЈИМ НАРЕДБАМА.

I. Превишњи краљ. рескрипт. — II. Школска уреба. III. Уредба о епархијама. — IV. Изборни ред. — V. Саборско устројство. — VI. Саборски пословник.

Будући су ово најважније уредбе које свакој црквеној општини, општинарима и појединцима, који се с нашим автономним стварима баве, врло потребне, уз то на прагу нам је и наш црквени сабор; који ће се по изгледу још овога лета састати, те су онда ове уредбе и сваком изборнику врло нужне, — моли се, да нам се благовремено јави сваки онај који је рад ове уредбе имати — јер се неће у великом броју штампати.

Нови Сад, јануара 1897.

1—2 Српска књижара и штампарија

Браће М. Поповића.

Јавна благодарност.

После изненадне смрти и погреба нашега доброг и никада непрежаљеног оца

МИШЕ МАКСИМОВИЋА

трговца новосадскога,

не можемо, а да и овим путем и начином не изразимо своју дубоку благодарност у првоме реду својим, и свога оца честитим *пријатељима у Руми*, на чијим је рукама наш драги покојник издахнуо, и који су из чистога пријатељства према покојнику све удесили, да му погреб у туђини што лепши и величанственији буде, у првом пак реду г. *Паји Андрејевићу*, трговцу у Руми, председнику румске болничке задруге, даље *Радивоју Поповићу* и нашем ујаку *Пери Панајотовићу*. Не мање смо захвални српској православној црквеној општини румској, и њеним поштованим туторима, који су покојника бесплатно дали огласити, пречасном свештенству, учитељима и свеколиком поштованом грађанству румском, које је и на рђавом времену присуством својим погреб покојников увеличало, и тиме тугу нашу бар донекле ублажило.

Дубоку благодарност дугујемо вечито и племенитој породици *Кенигштешлера* из Нов. Сада на указаноме нам пријатељству после изненадног удара судбине, као и г. *Ђорђу Петровићу* апотекару у Митровици и г. *Ђоки М. Поповићу* у Новом Саду.

На послетку молимо да изволе примити нашу свесрдну захвалност и сви они наши пријатељи, у првоме реду банка „Славија", који су нам своје саучешће било усмено било писмено или телеграфски изволели изразити.

Не могући им свима посебице захваљивати, ми их молимо, да изволе свиколици овим путем примити израз наше свесрдне и дубоке благодарности.

У Новом Саду 16. (28.) јануара 1897.

Ожалошћена деца.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Молим сву родбину, пријатеље и знанце, који су ме после смрти моје миле мајке **Марије Паланачке** рођ. Попића тешили својим сажалењем, да изволе примити моју најсрдачнију захвалу. Исто тако захваљујем сомборском грађанском певачком друштву, које је са својим складним појањем на опелу моју тугу блажило.

У Сомбору 21. јануара 1897.

Јулија Костића
рођ. Паланачка.

Огласи.

Рихтеров Анкер-Паин-Експелер

Liniment. Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 27 година као поуздан лек употребљује, и то ублажава болове од реуме, костобоље, разхлађења и томе сличних патња и болести, да га и сами лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Паин-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 50 нов., 70 нов. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главне стовариште код Josef v. Török Apotheker in Budapest.

Код куповања треба пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи ове ознаке (ленгера) и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie k. u. k. Hoflieferant, Budapest.

597 20—56

СТЕЧАЈ.

Усљед поднешене оставке овд. забавиље гђце Јованке Летићеве, постало је место забавиље на овд. српском вероисповедном забавишту упражњено, на које се овим стечај отвара.

Плата забавиље је 300 фор. годишње, уз то још слободан стан с баштом и зимски огрев.

Молбенице са сведоџбом оспособљења за забавиљу снабдевене, имају се закључно до 20. фебруара т. г. потписаном црквеном одбору поднети.

Из седнице м. црквеног одбора држане у Турији 18. јануара 1897. год.

Авакум Травањ. перовођа. 42 2—3 **Милан Јојкић** мл. председник.

Kihirdetés.

Az ujvidéki anyakönyvi kerület alulirott anyakönyvvezető helyettes kihirdeti, hogy:

1. Zsarics Simon ki családi állapotára nézve: özvegy, és a kinek vallása: görög keleti, állása (foglalkozása): földmivelési napszámos, lakóhelye: Mitrovicz Ujvidék, születési helye: Ujvidék ideje: 1861. évi szeptember hó 10. napja s a ki Zsarics Sebök és néhai Sasity Alexandra fia.

2. Krsztics Ilona ki családi állapotára nézve: hajadon, és a kinek vallása: görög keleti, állása (foglalkozása): hajos legény családtagja; lakóhelye: Ujvidék, születési helye: Ujvidék, ideje: 1874. évi oktober hó 23. napja s a ki Krsztics Rada és Kolarszki Eva leánya egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulirott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesiteni u. m. Ujvidéken és Ujvidéken megjelenő „Zàsztava“ czimü lapban.

Kelt Ujvidéken, 1897 evi februar hó 4. napján.

Kaiser Gyula
anyakönyvvezető helyettes.

ОБЈАВА.

Потписани заменик матричара новосадског матрикулашког среза објављује, да:

1. Жарић Сима, који је по свом породичном положају: удовац, а који је вере: источно-православне; занимања: земљеделски радник, боравиште: Митровица-Нови Сад, место рођења: Нови Сад, година и дан рођења: 1861. год. септембра 10. и који је син: Жарића Саве и жене му Александре Шашић.

2. Крстић Ленка, која је по свом породичном положају; девојка; а вере: православне; занимања: лађарска кћи боравиште: Нови Сад; место рођења: Нови Сад; година и дан рођења: 1874. год. октобра 23. и која је кћи: Раде Крстића и жене му рођене Евице Коларски — желе ступити у брак.

Позивају се сви они, који би знали за какву законити препреку, што се односи на женике, или за какву околност што искључује слободни пристанак, да го пријаве потписаном матричару (заменику му) непосредно, или преко представништва, (односно матричара) оног места, где се ово јавно обнародује.

Ово се има објавити у Новом Саду, и у новосадском листу „Застави.“

У Новом Саду 4. фебруара 1897.

(М. П.) КАЈЗЕР ЂУЛА
46 1—1 заменик матричара.

Златна медаља светске изложбе у Паризу.

396
25—

Одликован медаљом за оцене на светској изложби у Чикагу.

Врло важно за занатлије и мање индустријалце у оним местима где не постоји творница за гас.

Од како је бензин ослобођен од царине, најјефтинија је покретна снага мотор „Оригинал“ Ото Бензин. Нема опасности од ватре и од варница.

Бензин-локомобил „Ото“ је заиста најбољи и најјефтинији строј за земљораднике.

Њему не треба машиниста, не треба ватра, не треба вода, спреман је увек сам да ради.

Ланген и Волф творница гасних мотора
Будимпешта, VI. Lázár-utcza.

Гаранција на дуже време, повољни услови за плаћање. 624 7—18

ВЕЛИКИ КРАХ!

Њујорк и Лондон нису поштедили ни европско копно, те се једна велика творница сребра нашла побуђеном да распрода сву своју залиху уз малену наплату једино за рад. Ја сам упућен, да изведем ту распродају. С тога разашиљем свакоме следеће ствари уз наплату само од 6 фор. 60 новч. наиме:

6 ком. најфинијих ножева сталних са правим енглеским дршком,
6 ком. амер. сребрних патент-виљушака из једнога комада,
6 ком. амер. сребрних патент-кашика за јело,
12 ком. амер. сребрних патент-кашика за кафу,
1 ком. амер. сребр. патент-кашика за сипање,
1 ком. амер. сребр. патент-кашика за сипање млека,
2 ком. амор. сребрне патент-чаше за јаја,
6 ком. енгл. викторија-тасница,
2 ком. дивних светњака,
1 ком. четка за тај,
1 ком. најфинија расипача за шећер.

44 комада укупно само **6 фор. 60 н.**

Сва та горња **44** комада стајала су пре 40 фор. а сад се могу добити по ову минималну цену од **6 фор. 60 н.** — Американско патент-сребро јесте сасвим бео метал, који задржи боју сребра за 25 година, за чега се јемчи. Као најбољи доказ, да овај оглас

није обмана

ево се јавно обвезујем, да ћу свакоме без икаквог приговора вратити новац, ако му се роба не допадне, те нека нико не пропушта ову згодну прилику, него нека набави ову дивну **гарнитуру**, која је згодна особито за поклоне о **свадбама и другим пригодама а и за сваку бољу кућу.**

Једино се може добити код

„A HIRSCHBERG's“

Hauptagentur der vereinigten amerik. Patent-Silberwaarenfabriken.

Wien, II., Rembrandtstrasse 19-y. Telephon Nr. 7114.

Шиље у провинцију уз наплату у наточ или за готово.

Прашак за чишћење 10 н.

Само је права роба са овим жигом (здравствени метал).

AMERIK PATENT

Извод из захвалних писама:

Примио сам вашу шт. пошиљку сребрних прибора за јело, задовољан сам с њим и молим да ми пошљете још једну гарнитуру од 44 ком. америк. патент-сребра уз наплату у наточ.

Боровић, крашосерињска жупанија 18/7 96.

Керестеш Шандор надсудац.

Пилиш, 24. августа 1896. (Пештанска жупанија).

Ваше благородије!

Врло сам задовољан са гарнитуром. Молим да пошљете мојој свастици бароници Њари рођ. Шомођи у Сунто три такове гарнитуре.

15 4—10 **Барон Јулиус Њари.**

Госп. Фрагнеру у Прагу!

Част ми је умолити Вас поново, да имате доброту послати 4 боце **изванредног животног балзама**, и не могу Вам довољно захвалити на одличном дејству његовом, јер ме је без употребе каквог другог лека ослободио од тешке столице и шуљева. С тога Вас молим, да ми опет пошаљете тога доброг лека, да бих га могао и другима препоручити.

С поштовањем
Алберт Берањи.

У Њику, бихарска жупанија. Пошта Сарка-Керестур.

Брза и сигурна помоћ!

за оне који пате од стомака и последица од тога

Најбоље и најсигурније средство за одржање здравља, чишћење сокова, као и крви, и за унапређење доброг варења, то је већ свуда добро познати и омиљени

Дра РОЗЕ ЖИВОТНИ БАЛЗАМ.

Исти је брижљиво зготовљен од најбољих и најлековитијих биљака и опробан је код свију тегоба при варењу, грчева у стомаку, немања апетита, киселог подригивања, навале крви, шуљева итд. Усљед тог одличног дејства постао је исти опробаним народним кућевним леком. — Велика боца стаје 1 фор., мала 50 нов.

Хиљадама признателних писама стоје на расположењу.

Опомена! Да би се избегло варање, опомињем свакога, да је свака боца од мене по оригиналном пропису зготовљеногa **дра Розе животног балзама** у плавој крутој хартији увијена, и на дужој страни има натпис: **„дра Розе животни балзам из апотеке код „Црног Орла“ Б. Фрагнера у Прагу 205—3.“** на немачком, чешком, мађарском и француском језику, а горња и доња страна снабдевене су са долеозначеном законски депонованом заштитном биљегом.

ПРАВИ
Дра РОЗЕ ЖИВОТНИ БАЛЗАМ
може се добити само у главном стовариштu произвођачевом
Б. ФРАГНЕР,
апотека код „Црног Орла“,
Праг 205—3.

Све веће апотеке у Аустро-Угарској монархији имају стоваришта животног балзама.

Тамо се може добити и

„Прашка универзална кућевна маст“

а то је хиљадама захвалних писама припознати сигурни кућевни лек против свију запаљења рана и гризлица.

Иста се са сигурним успехом употребљује код запаљења, застајања млека и код тврдине у женским дојкама кад се одбије дете; код гнојница, мицина, чирева и пришћева; код разних рана на прстима, на руци или нови; код тврдина, отока и наточених жљезда; код израштаја и мртве кости и т. д. и т. д.

Сва запаљења, гризлице, тврдине и отоци излече се за најкраће време; а где је већ дошло до гнојења, ту рана за најкраће време и без бола залечи се и зарасте.

Кутија по 25 и 35 новч.

Опомена! Будући да прашку универзалну маст врло често подражавају, то чиним сваког пажљивим, да се она по оригиналном пропису само код мене прави. Иста је само онда права, ако су жуте металне кутије, у које је маст увијена, умотане у црвена упутства за употребу (штампана у 9 језикт) и у плавој крутој хартији — на којима је горња заштитна биљега.

БАЛЗАМ ЗА УШИ (СЛУХ)

најопробаније и по многим опитима најсигурније средство за лечење глухоће и да се постигне изгубљени слух. 1 бочица 1 фор. 449 16—26

ТРЕБАМ
ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКУ РАДЊУ
вештог старијег
ПОМОЋНИКА.
Светозар Николић.
Меленци.
38 4—5

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
СТЕВАНА МИЛОВАНОВИЋА
У ТУРСКОМ БЕЧЕЈУ 43 2—3

потребује два млађа помоћника који говоре српски, мађарски и немачки, једног за 15. фебруара а другог за 15. марта, и два шегрта.

ПОЗИВ
НА
XXVII. РЕДОВНУ ГОДИШЊУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
СРПСКЕ ЗАДРУГЕ
ЗА
МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У НОВОМЕ САДУ

која ће се одржати у четвртак 13. (25.) фебруара о. г. у великој дворани српских основних народних школа (III. разред) у 9 сати изјутра, са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Оверовљење присутних чланова.
2. Поднашање закључног рачуна за годину 1896. са извештајем управе и надзорног одбора.
3. Давање опроснице управи и надзорном одбору.
4. Предлог за одлуку о подели чисте добити.
5. Евентуални предлози.
6. Избор једне трећине чланова управе, и надзорног одбора.
7. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

П. Н. честичари 5. и 6. кола, који на овој скупштини желе участвовати, имају у смислу §. 26. друштвених основних правила, своје овласнице за гласање, најдоцније до 11. (23.) фебруара до 5 сати по подне, код председништва управе извадити

У Н. Саду 18. (30.) јануара 1897. год.

41 2—3 **Управа.**

Само добра и солидна роба.

За добру каквоћу платна и рубља јамчи фирма.

ПАНТА ЈОВАНОВИЋ
у Новом Саду „код црвене руже“
ГЛАВНА ПИЈАЦА БРОЈ 27.
у кући г. Љубе Стефановића
ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ
НОВО БОГАТО СТОВАРИШТЕ
ПЛАТНА

1 комад дебелог памучног платна	5 ф.	— н,
1 комад дебелог памучног платна	5 ф.	50 н.
1 комад дебелог памучног платна	6 ф.	— н.
1 комад тањег памучног платна	6 ф.	50 н.
1 комад тањег памучног платна	7 ф.	— н.
1 комад танког памучнег платна	од 7 до 9 фор.	

комађе под гаранцијом 23 метера.

Шифона по метеру од 18 нов. до 60 нов., на комад знатно јефтиније. — Памучног дамаст и кепер градла од 28 нов. до 60 н. — Правог кончаног платна од 10 до 80 фор. комад. — Платна за креветске чаршаве од 80 нов. до 2 фор. 50 нов. метер

рубља и плетене робе за господу и госпође, столног рубља, пешкира, цепних марама, завеса вунених и чипканих и т. д.

За сезону месојећа:

Велики избор свиле, вуненог штофа, глат и ажур батиста украса за хаљине, жета и чипке, газира, крепдешина

СВЕ ПО НАЈМОДЕРНИЈЕМ УКУСУ

а по ванредно умереној јефтиној цени.

С поштовањем
Панта Јовановић.

631 9—10

Ванредно јефтине, солидне цене.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.